

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev,
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

V Inomostu.

Naša država med dvema stoloma.

Glavno mesto naše tirolske sosede je izza tedna dni postalo znamenito v vsej evropski javnosti. Tam so se namreč zbrali pretekli teden zastopniki vseh srednjeevropskih in nekaterih drugih mednarodnih trgovskih zbornic, da se pogovorijo o sedanjem gospodarskem stanju ter o ukrepih, ki bi bili srednjeevropskim državam potrebni, da najdejo zopet pot iz sedanje obupne krize. Načrt podonavske federacije so vzeli tokrat v roke gospodarstveniki in ga obravnavali na nevtralni, gospodarski podlagi. Pa v svetu je danes tako, da je razcepljen v nebroj koščkov in ljudstva zaverovana v svoja osebna, ozka mnenja in brez vsakega smisla za dalekosežnejše in obširnejše prospekte. Vsaka konferenca po vojni je prinesla le obilico osebnih mnenj in malo ali nič soglasnih naziranj. Inomoška konferenca je bila le malo boljši od drugih. Vendar imajo vse te konference, naj se sedaj tičejo vprašanja razorožitve, reparacij, miru, vsaj eno veliko dobroto, da namreč dokažejo vso resnost položaja in razjasnijo njegovo zamotanost.

V ospredju vseh razprav inomoškega zborovanja je bilo vprašanje ureditve in sanacije podonavskih držav. Med razpravami se je pokazalo, da pomeni načrt francoskega ministerskega predsednika Tardieuja, naj bi si podonavske države šle v trgovinskih in carinskih vprašanjih medsebojno na roko, dejansko-gospodarsko olajšavo za vse države ob Donavi. Sedanja pretirana izolacija posameznih držav je nenaravna in državam v lastno škodo. Zastopniki so bili edini v tem, da je obnova svobode v deviznem prometu neobhodno potreben pogoj za oživitev gospodarskega življenja teh držav. Medsebojno zaupanje držav je najvažnejši predpogoj stabilnosti valute. Vsak program za obnovo držav v Podunavju mora skrbeti zato, da dobi poljedelstvo čimprej primerne cene za svoje proizvode. Položaj teh držav zahteva posebnega upoštevanja in posebnih sredstev, ker sicer ni mogoče poživiti gospodarskega življenja v prizadetih državah. Podonavske države so nujno navezane na medsebojno gospodarsko sodelovanje, vendar naj ne bo ta gospodarska federacija naperjena proti nobeni tretji izvenstoječi državi, ker tudi Podunavje ne tvori samostojnega gospodarskega telesa, marveč je navezano na ostalo Evropo. — To so točke, o katerih so se gospodarstveniki posameznih držav sporazumeli, izvzemši — avstrijskega zastopnika Riedla, bivšega berlinskega poslanika.

Naša država je igrala na inomoški konferenci nekam čudno vlogo. Medtem ko so se ostale države — Čehoslovaška, Ogrska, Rumunija, Jugoslavija — izjavile pripravljene, da sprejmejo Tardieuev podonavski načrt in so tudi izdale v tem smislu sestavljeno resolucijo, je ostala Avstrija med dvema stoloma. Celo nemški delegat se je bil odkrito izrekel za Tardieuev predlog in ob tej priliki je avstrijski delegat nastopil proti njemu s tako vehemenco, kakršne ni nihče pričakoval. Končni efekt tega nadvse čudnega nastopa je bil seveda ta, da je ostala izven nameravanega gospodarskega sporazuma edina Avstrija in da so šle ostale države mirnodušno preko nje.

Naša vlada je sedaj v vsekakor težavnem položaju. Imela je voliti med Rimom in Podunavjem in se do danes ni upala izreči odločilne besede. Za položaj v vladnih krogih je seveda značilno, da je nek dunajski krščansko-socialni list ostro napadel način nastopa avstrijskega delegata in tako dokazal, da se krščansko-soci-

alni del Burescheve vlade vendarle nikakor ne bo dal vedno izigravati od velenemške skupine proti Franciji. Pa je tudi povsem jasno, ker smo finančno daleko prešibki, da bi mogli odklanjati zunanjo pomoč, kljub temu, da je Streeruwitz, predsednik zborovanja smelo izjavil pred delegati, da se Avstriji nikakor ne godi slabo. Bil bi raje odkrito pojasnil naš finančni položaj in iz njega sledeči razkroj v državi! Kmetje ne morejo zapraviti svojih pridelkov, ker so konzumenti v delavskih in industrijskih vrstah brez vsakih sredstev in jim vsak dan grozi popolna brezposelnost. Industrija, ki je bila več ali manj navezana na zunanji trg, leži danes na tleh, odpusti delavcev, konkurzi in ustavitve obratov se množijo dan za dnevom. Naša industrija mora brez zunanje trga polagoma popolnoma propasti in z brezposelnim delavstvom bo delil žalostno usodo nazadnje še kmet, ki bo zaman iskal kupca svojim pridelkom. Jasno je nadalje, da ostale države ob tem odklonilnem stališču naše države ne bodo hotele in niti mogle kupovati naših industrijskih proizvodov. Bo pač tako, da je naš zastopnik v Inomostu pozabil, da ima govoriti v imenu obupanih industrijalcev in do skrajnosti pritiranih kmetovalcev, katerim tudi najstrašnejše ni več strašno. Govoril ni kot gospodarski strokovnjak marveč kot oni na-

duti Nemeč, ki je v svoji trdovratnosti menil: Nach mir die Sintflut. Na tak za našo državo žalosten izid je gotovo vplival posredno tudi Mussolini, ki kaže za zborovanja s podonavskim vprašanjem izredno zanimanje. Saj je izrazil željo, da bi bil celo osebno pripravljen prisostvovati prihodnji podonavski konferenci. Ta pa bi se morala vršiti v Luganu, mestu italijanske Švice, da bi bil osebno varen. Zastopniki velesil molčijo na to ponudbo in bržkone bo tudi prihodnja konferenca brez Mussolinija.

Pri revmatičnih boleznih, bolečinah v členkih in sklepih, kakor pri glavobolu učinkujejo Tegal-tablete hitro in zanesljivo. Popolnoma neškodljivo. En sam poizkus prepriča! — V vseh lekarnah. — Cena S 2,40. 5/5

Svet sedaj govori o veliki mednarodni in finančni konferenci za spomlad 1933. Zdi se, kot bi se vse samo pripravljalo na odločilni korak. Toda kaj, če ostane samo pri pripravljanju in če lepega dne zagrmí v državi z najkočljivejšim položajem — Ogrski! Njej neposredno sledi naša Avstrija in z njo vred še vrsta drugih držav. Tedaj postanejo konference, besede in resolucije končno brezpredmetne in razvoj v Evropi bo pospešen nasilnim in krvavim potom. Bo li tako ubogemu človeštvu bolje!?

Trdni kakor skala!

V petnajstih občinah smo pridobili okoli 20 odborniških mest več kot pri občinskih volitvah 1928. — V ostalih občinah smo ohranili ali isto odborniško število ali malenkostno nazadovali v prilog radikalnim strankam. — Koroška slovenska stranka šteje danes okoli 200 glasov več kot pri deželnozborskih volitvah 1930. — Vrsta naših občinskih odbornikov se je pomnožila po dosedanjih podatkih za celih 9 mož.

Volilna borba za občine je končana. Ostra je bila kot še nikdar. Med volilce se je razsipalo nebroj propagandnega materiala, na zborovanjih in v zasebnih pogovorih se je dajalo tisoče in še več manj ali bolj iskrenih obljub, žalostni položaj našega gospodarstva se je brezvestno izrabljalo v svrhe strankarske agitacije. To je zadnje poročilo iz volilne borbe. Naše vasi so bile poplavljeni z rdečimi in zelenimi letaki in lepaki, ja, lokalne socialdemokratske organizacije so si ponekod privoščile celo posebne lepake, in tudi narodni socialisti in komunisti se prav nič niso ustrašili nobenih stroškov. In na račun tako podvojene in potrojene agitacije se je sklepalo na možnost presečenj in iznenađenj v škodo solidnim in zmeranim strankam.

A zavedni del slovenskega naroda na Koroškem je tokrat ponovno dokazal svojo politično zrelost in razsodnost. **Danes lahko s ponosom trdimo, da je v taboru Koroške slovenske stranke najzanesljivejši in najtrdnejši del vsega slovenskega ljudstva na Koroškem, ker ostaja kljub vsemu demagoštvu in brezvestni agitaciji še naprej zvest svojim živlenskimi in gospodarskim načelom.**

Kdo bi se bil čudil, če bi se vsled žalostnega gospodarskega položaja obupano in do skrajnosti pritirano ljudstvo slepo predajalo hitlerjanstvu in komunizmu. Saj je dejansko v naših dnevih res že težko ohraniti prevdarnost in slediti pameti. Nemčija, ta nekoč tako trdna in solidna država, je danes za dobro tretjino vseh volilcev v ekstremnem nacionalsocialističnem in komunističnem taboru ter vesla z razprtimi jadrji v svoj pogin. Z dolgimi koraki se ji bliža danes tudi že Avstrija. Sedanje avstrijske občinske volitve izkazujejo porazne številke v prvi vrsti za Landbund, vsenemce in socialdemokrate, pa tudi za krščanske socialce;

in vse to največ v prid narodnim socialistom in komunistom. Kaj je hasnilo Landbundu, če se je skrival pod drugimi imeni, kaj koristilo socialdemokratom, če so na svojih zborovanjih napadali meščanske stranke kot krivce sedanjega položaja in praznovali svojo zmago že v naprej. Danes je položaj v ostalih avstrijskih deželah v splošnem pregledu ta, da si stojijo v odborih in zborih nasproti le še tri stranke: krščanski socialci, socialdemokrati in narodni socialisti. Narodni socialisti prevzamejo dedščino landbundovcev, vsenemcev in Heimatbloka.

Na južnem Koroškem pa tvori Koroška slovenska stranka kader najboljših mož in žena, ki so si povsem svesti resnega položaja v občinah in njihovem gospodarstvu ter hočejo zastaviti v njihovo izboljšanje vse svoje sile in moči. Zadnje nedeljo je izreklo naše ljudstvo v pretežni večini svoje zaupanje slovenskim odbornikom v občinah in jim poverilo nalogo, da ščitijo njegove interese v teh najmanjših državcih v državi. Naj bo vrlim našim možem odbornikom to zaupanje slovenskega ljudstva na Koroškem obenem tudi dokaz njegove hvaležnosti!

Naj navedemo danes iz volilnih izidov v naših občinah nekatere številke. Točno volilno statistiko prinesemo v prihodnji številki.

Absolutno večino slovenskih odbornikov smo dosegli po dosedanjih poročilih v sledečih občinah:

Globasnica 16,
Blato 12,
Loga vas 10,
Sele 10,
Šmarjeta v Rožu 10,
Bilčovs 9,
Svetna vas 9,
Žvabek 9.

V relativni večini je naša stranka v sledečih občinah:

Bistrica pri Pliberku 10,
Bela 9,
Libuče 7,
Rikarja vas 6,
Libeliče 4.

Napredovali smo v naslednjih občinah:

Globasnica 5,
Žihpolje 5,
Djekše 3,
Šmarjeta v Rožu 3,
Bilčovs 2,
Libeliče 2,
Radiše 2,
Slovenji Plajberk 2,
Žvabek 2,
Galicija 1,
Libuče 1,
Svetna vas 1,
Važenberg 1,
Škocijan 1,
Žrelec 1.

Neizpremenjeno je ostalo število odbornikov v sledečih občinah:

Borovlje,
Grebini,
Hodiše,
Loga vas,
Pliberk,
Škofiče,
Št. Peter na Vašinjah,
Velikovec,
Vovbre,
Zahomc,
Žitara vas.

Na radikalne stranke smo izgubili mandate v sledečih občinah:

Bistrica pri Pliberku 3,
Bekštanj 3,
Bela 2,
Ledince 2,
Rikarja vas 2,
Sele 2,
Blato 1,
Bistrica v Rožu 1,
Glinje 1,
Dobrla vas 1,
Št. Jakob v Rožu 1,
Ruda 1.

Točnejše podatke ter številčna razmerja do ostalih strank ter primerjave z deželnozborskimi volitvami leta 1930 in občinskimi volitvami leta 1928 prihodnjic.

Kaj nam govorijo današnje številke? **Stranke, ki stojijo na realnih tleh in vodijo politiko treznosti in poštenja, bijejo danes hudo borbo z demagoškimi in brezvestnimi zvoditelji, kateri obljubujejo volilcem nemogoče dobrote in izrabljajo dan in razmere v svoje sebične strankarske namene.** Kaj pomaga centru-mašem v Nemčiji njihov klic nemškemu narodu, naj ne zaigra lahkomišelnosti svoje usode? Vabljava beseda agitatorjeva in žalostni trenutek je danes omamila vse politično nezrele in slepe. Zakaj nazadujejo v Avstriji najsolidnejše stranke in beležijo prirastek edinole radikalne enodnevne stranke? Ker ima demokracija — vlada ljudstva — tudi svojo senčno stran v tem, da daje iste pravice razsodnemu kot špekulantu, politično zrelemu kot nesposobnežu. In v dnevih skrbi in težave si kujejo iz špekulacije in nesposobnosti kapital tisti ljudje, ki iščejo v volitvah le lastno korist in lasten dobiček in jim je narodni dobrobit posttranska stvar. **V vrstah zmernih solidnih strank pa ostaja jedro naroda in le v njihovih rokah je usoda bodočnosti.** Kajti iz teh vrst morajo priti možje, ki bodo gradili narodu in državi nov lepši dom na zemlji in nikakih gradov v oblakih.

Koroški Slovenci! Dan občinskih volitev je bil za nas nadvse časten dan! Naša politična sila je izza zadnjih volitev ojačena za celih novih 200 mož in žena! Vrsta naših občinskih odbornikov je narastla za novih 9 gospodarjev! Tod je najlepši dokaz našega zdravega političnega življenja in naše narodne rasti. Med tem, ko se drugod redčijo vrste in ko gledamo med nami zadnje življenske znake nam najmanj naklonjene nemške stranke, raste najboljši del našega koroškega slovenskega naroda v sili

in številu. V tej rasti se nam vrača naš narodni ponos in naša neutešljiva želja, da si priborimo kljub vsej neprijaznosti nemškega soseda nekoč vse naše narodne pravice.

Nedeljske volitve. Vršile so se občinske volitve na Koroškem in Štajerskem, deželnozborske volitve na Dunaju, Nižjeavstrijskem, Solnograškem, Pruskem, Bavarskem, v Württembergu in Anhaltu. Povsod so socialdemokrati izgubili na glasovih, Landbund in vsenemci sploh izginjajo, pridobivajo pa na račun teh dveh narodni socialisti. O koroških občinskih volitvah govorimo na drugem mestu. Na Štajerskem so se krščanski socialci držali, izgubili socialdemokrati, vsenemci in Landbund, narodni socialisti pa napredovali. — Dunajski deželni zbor je štel prej 120 poslancev, sedaj 100. Izid (v oklepajih prejšnje število mandatorov): socialdemokrati 66 (78), krščanski socialci 19 (40), narodni socialisti 15 (2 vsenemca). — Nižjeavstrijski deželni zbor je štel prej 60 poslancev, sedaj 56. Dobili so mandatov: kršč. socialci 28 (38), socialdemokrati 20 (21), narodni socialisti 8 (1 landbundovec). — Volitve v solnograški deželni zbor: krščanski socialci 12 (13), socialdemokrati 8 (9), narodni socialisti 6 (1 nar. soc., 2 vsenemca, 1 landbundovec) mandatov. — Pruski deželni zbor: prej 450 poslancev, sedaj 422. Izid: narodni socialisti 162 (6), socialdemokrati 93 (138), nemški nacionalci 31 (71), centrum 67 (71), komunisti 57 (50), nemška ljudska stranka 7 (40), demokrati 2 (21), krščanski socialci 2 (4), hanoveranci 1

Avstrija — kava — Kathreiner.

Vsak Avstrijec je ponosen, da je v Avstriji najboljša kava vsega sveta. Zanimivo je ugotoviti, da se nikjer ne pije toliko Kathreiner-ja kot v Avstriji. Iz tega se vidi, kako dobro je Kathreiner, ta domača kavna pijača, prilagoden finemu okusu Avstrijca. Obenem se vidi, da ima Avstrijec v vprašanih okusa vedno pravo sodbo. 18/11

mandat. — Bavarski deželni zbor: bavarska ljudska stranka 45 (46), narodni socialisti 43 (9), socialdemokrati 20 (34), bavarski Bauernbund in državna stranka 9 (17), nemški nacionalci 3 (13), komunisti 8 (5) mandatov. — Württemberški deželni zbor: narodni socialisti 20 (1), centrum 16 (16), socialdemokrati 12 (21), Bauernbund 8 (0), nemški nacionalisti 3 (19), komunisti 7 (4), nemška ljudska stranka 1 (4), demokrati 3 (8), Volksrechtspartei 1 (0) mandat. — Anhaltski deželni zbor: socialdemokrati 12 (15), nemški nacionalci 2 (2), centrum 1 (0), komunisti 3 (3), nemška ljudska stranka 2 (6), stranka hišnih in zemljiških posestnikov 1 (2), demokrati 1 (2), narodni socialisti 15 (1) mandatov. Landbund in stranka srednjega sloja nista več zastopana. — Narodni socialisti so povsod v Nemčiji zelo napredovali. V pruskem deželnem zboru se jim bo sedaj bržkone nudila prilika, da pokažejo svoje sposobnosti.

Nova klirinška pogodba med Avstrijo in Jugoslavijo je stopila v veljavo 21. t. m. Stara je potekla 20. t. m. in jo je Jugoslavija odpovedala. Po novem sporazumu se bodo obračuni v kliringu v splošnem nadaljevali po dosedanjih načelih. Razen tega je tudi dogovorjeno, da bo v bodoče dovoljeno razvijanje poslov potom izravnave v največjem obsegu, pri čemer bosta mogli obe stranki neposredno obračunavati med seboj. Tudi za prejšnje zaključke, za katere so bila že izvršena plačila v kliringu po dosednji pogodbi, bo omogočeno neposredno obračunanje z novimi zaključki, kar pa ima namen, da bi se čim prej izravnal dosedaj v korist Jugoslavije narasli saldo. Obe vladi bosta uvedli vse potrebne mere, da se vplačila v kliringu ne bodo ovirala. Pogodba velja 2 meseca, potem pa bo odpovedljiva z enomesečnim rokom.

Politične vesti. Minister Bachinger se trudi, da bi izvedel razorožitev oboroženih strankinih organizacij, kakor Heimatschutz, Schutzbunda itd. Razorožitev hoče doseči potom sporazuma in se je že pogajal z vsemi mogočimi oboroženimi organizacijami. Socialdemokrati so pripravljani, da razorožijo, dočim imajo heimwehrovci svoje pomisleke, in so proti razorožitvi. Knez Starhemberg je poslal ministru Bachingerju pismo, v katerem zavzema svoje stališče k notranji razorožitvi. V pismu pravi, da se Schutzbund in Heimatschutz ali Heim-

wehr ne moreta vsprejeti, ker je Heimatschutz državotvoren. Schutzbundovci trdijo ravno nasprotno. Kako daleč je Heimwehr državotvoren, se je videlo pri zadnjem Primmerjevem puču. Heimatschutz je za razorožitev šele potem, ko bo popolnoma razorožen Schutzbund in vse njemu priključene športne organizacije. Takšno stališče je vsekakor nekoliko čudno. Mi mislimo, da je treba obe brambni organizaciji razorožiti obenem, ne pa eno prej, drugo na pozneje, da bi mogla zadnja končno reči, sedaj sem jaz gospodar položaja. To ni nobena notranja razorožitev. Po poteku razorožitvene akcije se nam nazadnje le zdi, da tiči za vsem tem nekaj povsem drugega. Sicer pa počakajmo na razvoj dogodkov. — Naša vlada pripravlja bančni zakon. Po tem zakonu bo imela vlada pravico, da pošlje v bančne zavode državne komisarje, ki bodo imeli pravico vpogleda v vse bančno poslovanje. Z ozirom na dosedanje izkušnje je tak zakon vsekakor umesten, ne bodo ga pa pozdravili bančni zavodi sami. — Po razpustu Hitlerjevih napadalnih čet je zahteval Hindenburg, da se razpusti tudi Reichsbanner in Stahlhelm, to sta strankini oboroženi organizaciji socialistov in meščanskih strank. Notranji minister je odgovoril, da ti dve organizaciji nista nevarni za obstoj republike. — V Nemčiji razmišljajo o tem, da bi ustvarili državno športno organizacijo, ki bi imela skrbeti predvsem za telesno vzgojo mladine. To bi bila nekaka kopija jugoslovanskega Sokola. — Dr. Šibenik in Preka sta izstopila iz vlade jugoslovanske. Na novo je vstopil v vlado dr. Srkulj kot minister za javna dela in Viktor Pogačnik kot minister za šume in rude. Oba sta Hrvata. Napetost med Rusijo in Japonsko obstoja že dalje časa. Zgodilo se je pa, da je bil z zraka razstreljen v severni Mandžuriji japonski vojaški vlak. Japonske oblasti dolže tega bombnega atentata Rusijo ter so objavile ostro svarilo Rusiji, češ, da so resne posledice neizogibne, če se pripeti še en bombni atentat. Rusija je zbrala na meji že 70.000 vojakov, na drugi strani se Japonci pogajajo z belimi gardisti glede sodelovanja, če bi se pričela vojna med Rusijo in Japonsko. — Angleški finančni minister ni vpostavil v proračun ne reparacij in ne vojnih dolgov. To je Ameriko tako vjezilo, da je poslala 14 državam zadolžnice za vsote, ki se niso plačale v času Hooverjevega moratorija. Amerika pravi, da je plačevanje vojnih dolgov odvisno od razorožitve in pomiritve v Evropi. — V Ženevi je komisija za razorožitev sklenila, da se izvrši razorožitev postopno ter da je predvsem potreben kot prvi sklep bistvena razorožitev. Preden se bo predlog izvedel, bo minilo še mnogo časa.

Kako rešujejo Grki svojo valuto. Gospodarska kriza je postala v Grčiji tako ostra, da resno ogroža tudi grško valuto. Razna nacionalistična društva so pokrenila sedaj akcijo za zbirko zlata v svrhu okrepitve grške valute. V široki javnosti je naletela ta akcija na velik odmev. V teku zadnjega tedna so nabrali za več milijonov razne zlatnike in celo cerkve in samostani so ponudili državi svoje dragocenosti. Vršila se je tudi konferenca med finančnim ministrom in atenskim nadškofom glede organizacije cerkvene zbirke. Drahma namreč stalno pada in zaloga deviz je popolnoma skopnela. Zasebna podjetja sploh niso dobivala deviz, ker je porabila vse država. Ko je Venizelos dosegel enoletno preložitve plačil, se upa, da bodo dobili sedaj devize tudi zasebni podjetniki, ker ti so že zagrozili, da bodo ustavili ves pomorski promet. Grčiji je bilo priporočeno, da se sporazume z Bolgarijo in da ji odvzame nekaj žita. Noče ne bolgarskega ne jugoslovanskega žita, pač pa ga je naročila v Ameriki. Takšni državi je pač težko pomagati.

DOMAČE NOVICE

Nekaj številčk o občinskih volitvah. Preteklo nedeljo so se vršile občinske volitve v 248 občinah Koroške. Število občinskih svetnikov še ni znano, ker se ravna po številu volilnih upravičencev in se lahko izpreminja, če pada ali raste število volilcev. Računa se, da se je volilo po vsem Koroškem okrog 3850 občinskih svetnikov. Kandidirali so: socialdemokrati v 184 občinah (v primeru z 1928 v 19 občinah več), gospodarska stranka v 156, narodni socialisti v 101, krščanski socialci v 48, Koroška slovenska stranka v 40, komunisti v 32,

Landbund v 31, stanovska zveza v 15* in Heimatschutz v 8 občinah. K temu pridejo še kandidatne liste s posebnimi nazivi. V 33 občinah je bila vložena samo ena kandidatna lista ali pa so bile razen ene vse ostale vložene liste kot zakonito neveljavne zavržene. Čuditi se moramo, da se je upal Landbund samo v 31 občinah s svojo pravo barvo na dan. V slovenskem ozemlju je to nekoliko uspeh Heimatbunda, ki vidi samo enega sovražnika na Koroškem, pristaše Koroške slovenske stranke, zavedne Slovence, in ker stoji Landbund na stališču, da je Koroška slovenska stranka „staatsfremde Partei“, ki jo je treba uničiti, na drugi strani pa se krhajo vrste landbundovske. Vse nemške stranke pa so se postavile tudi na vsenemško stališče, da je na Koroškem „šovinistično-narodna skupina, ki izrablja socialno in gospodarsko krizo v to svrhu, da doseže svoje cilje“.

Globasnica. (Nevarna grožnja.) Občinska volilna oblast v Globasnici ni priznala kandidatne liste gospodarske stranke, ker ni odgovarjala volilnemu zakonu. Okrajna volilna oblast je potrdila sklep občinske volilne oblasti. V naši občini je bila priznana tedaj samo ena kandidatna lista in vsled tega so bile po zakonu volitve nepotrebne. Volilci so bili s tem zadovoljni, ker je izostala mučna volitev in volilna agitacija. Mislili bi, da je s tem zadeva rešena. Pa ni tako. Našli so se pristaši te stranke, ki grozijo slovenskim posestnikom s požigom. Na gospodarskem posloju v Štebnu so našli 18. t. m. zjutraj pribit listek z naslednjo vsebino: „Groses Feuer die serben müssen abbrennen.“ Takšna nevarna grožnja pa že gre preko meje. Zadeva državnega pravdnštva in politične oblasti je, da neznane storilce poišče in jih kaznuje. To so uspehi zloglasne celovške organizacije, ki seje med nami prepir in razdor.

Borovlje. Volilni boj je končan. V naši občini je bilo prijavljenih 5 kandidatnih list, in sicer: soc. dem., Kor. slov. stranka, nar. soc., komunisti in združeni Gewerbebund — Bauernbund — vsenemci in Heimatschutz pod imenom „Wirtschaftspartei“. Kljub hudemu pritisku od vseh strani smo Slovenci obdržali število naših odbornikov, tako da imamo tudi v naprej 4 mandate. Pomisliti je treba, da znaša pri nas količnik 88, torej toliko glasov za vsakega odbornika. Soc. dem. so izgubili 1 mandat in prvič bomo dobili v mestni obč. zastop komunisti. Wirtschaftspartei je izgubila 2 mandate, katere so ji odvzeli brez dvoma nar. socialisti.

Žihpolje. (Cerkveni shod.) Kakor vsako leto se obhaja tudi letos na peto nedeljo po Veliki noči, to je letos 1. majnika, na Žihpoljah velik cerkveni shod s sledečim sporedom: Prva sv. maša je ob ½7., nato pridiga in sv. maša; ob 8. zopet sv. maša, nato druga pridiga. Po pridigi je slovesen obhod z Najsvetejšim in nato slovesna sv. maša. Popoldne je ob en četrt na tri pričetek majniške pobožnosti: kratka pridiga, pete Marijine litanije z blagoslovom. Priložnost za spoved je od ½6. ure začenši, Marijini častilci se znajdejo to nedeljo na Žihpoljah!

Pod Jerbergom pri Vrbi. (Petdesetletnica.) Dne 17. aprila, na dan sv. Rudolfa, ki je prišel letos na nedeljo, zvečer je prišel čisto na tihem in nenadoma šentiljski pevski zbor, ki ga vodi Pavel Kernjak, p. d. Filej na Trebinji, h Kranjcu pod Jerbergom in zapel podoknico na čast posestniku imenitne in gostoljubne Kranjčeve hiše: Rudolfu Maierhoferju. Vmes so grmeli topiči. Dovršil je namreč naš Rudolf na ta svoj imendan ravno petdeseto leto svojega življenja. Ker ni le vzoren gospodar in skrben oče, ampak tudi cerkveni ključar, občinski svetnik, v šolskem svetu in pri posojilnici ter poverjenik naše stranke, in poleg tega tudi velik dobrotnik vsem potrebnim, zasluži gotovo, da smo ga malo počastili. Še na mnoga, mnoga leta! Slavja se je udeležil tudi njegov brat Hani, župnik v Blačah v Zilski dolini. Njegova dva brata, Karol, župan v Zokavi, in Jakob, p. d. Miškovnik v Bilčovsu, sta bila žal službeno zadržana. Drugi dan pa je daroval župnik Hani sv. daritev v cerkvi sv. Katarine na Jerbergu, na istem oltarju kot njegovo primicijo pred 33 leti.

Radiše. (Občni zbor kmetijske podružnice.) Dne 17. aprila smo imeli občni zbor kmetijske podružnice. Deželni kulturni svet nam je poslal referenta, ki je predaval o sadjereji. Povdarjal je, da nam jako koristi sadjereja. Četudi so slabe cene, je vendar par šilingov, katere kmet težko dobiv današnjih slabih časih.

Danes so pač povsod izdatki večji od dohodkov. Kar imamo prodati, smo primorani dati za nizko ceno, kar moramo kupiti, je strašno drago. Priporočal je v svojem govoru, da naj vpeljemo v naš vrt boljše vrste jabolk, da jih bomo lažje prodali. Obenem moramo zatirati drevesne škodljivce, ki jih je prav obilno število. Res moramo skrbeti, če hočemo kaj imeti. Delajmo in zopet delajmo! Lep bo izprehod po naših dobro gojenih vrtovih ob nedeljah. Obžalovanja vredno pa je, da se naši fantje tako malo zanimajo za gospodarske zadeve. Udeležba občnega zbora je to pokazala. Kaj takšnega seveda ni na mestu.

Bilčovs. (Smrt moža korenine.) Nepričakovano naglo se je razširila med nami vest, da je kruta smrt posegla v naše vrste in iz naše srede iztrgala moža, staro našo korenino. Bil je to Matjakov oče na Moščenici. Kdo ni poznal moža visoke postave, ki je tako rad stopal po svojem lepo in dobro obdelanem polju in svojih gozdovih in travnikih. Res bil je on mož, ki je vzrastel na naši zemlji, ki jo je ljubil z vsem spoštovanjem in ljubeznijo. Bil je vzoren gospodar in razumen živinorejec. Kako radi smo se shajali pri njemu in poslušali njegove nasvete, polne dolgoletnih izkušenj. Bil je pa tudi mož besede. Pri njemu ni bilo omahovanja, ne ugibanja, ampak jasno in odločno je zastopal svojo misel nasproti vsakomur. V narodnem oziru nam je bil vsem za vzgled globoke in neustrašene zavednosti. Ni se sramoval nikoli povedati glasno in jasno, da ga je rodila slovenska mati, kateri je ostal zvest do zadnjega zdiha. Kadar nas je dolžnost klicala na volišče, je prišel vedno in niso ga ovirale niti težave visoke starosti. Še predzadnji dan pred smrtjo se je zanimal za zborovanje Landbunda, na katerem je g. Tavšič gonil zavedne Slovence preko Karavank. Dne 21. t. m. ga je Bog v 83. letu odpoklical iz doline solz k sebi v boljši dom. Saj je bil rajni tudi njemu zvest skozi vse življenje. Svoji številni družini je svetil z vzgledno globoko vernostjo. Naj nam bo spomin na njega trajen opomin, da ohranimo tudi mi zvestobo veri in narodu. Matjakovi družini naše iskreno sožalje, rajni pa se odpočij v Bogu od svojega truda v tebi tako ljubljeni slovenski zemlji!

Koroške novice. Število brezposelnih je nekoliko padlo. Dne 16. t. m. so na Koroškem zabeležili 16.234 podpiranih brezposelnih, v enem tednu za 1160 manj. Razveseljivo dejstvo, vendar še premalo razveseljivo. Radi pomanjkanja denarja se letos skoro nič ne zida in zato je padanje števila brezposelnih zelo počasno in bo naprej počasno. Rešitev bi bila v tem, da gredo neoženjeni brezposelni na deželo delat samo za hrano in bolniško blagajno, pa bi se število znižalo. Treba je računati z razmerami. Ali je v Kanadi na farmah mogoče drugače? Poleti nekaj zasluži, pozimi pa mora biti delavec sploh vesel, da mu da farmar sploh hrano. — Preteklo sredo smo dobili prvo letošnjo točo. Tudi grmelo je jako močno. V nekaterih krajih je padlo toliko toče, da so jo še prihodnji dan zjutraj pobirali pod kapom. — Poravnalno postopanje se je uvedlo nad premoženjem Dominika Kraigerja, gostilničarja in posestnika v Bistrici v Rožu. Kraigerja poznajo vsi okolišani in k temu ni treba nobenega komentarja. — Opekarna Ringhofen, dedna lastnina kneza Orsini Rosenberga v Grabštanju, je napovedala konkurz. Splošno se sliši, da izkazujejo vsa veleposestva velike primanjkljaje in se ne bodo mogla vzdržati. Zanimivo je, da prodaja Helldorf svoja zemljišča okrog Vovber in Trušenj in da je veliki kompleks kupil velikovski trgovec. Prodaja pa tudi Wittgenstein svoje veleposestvo v Vetrinju. Kupiti se more zemljišče kakor tudi vsa poslopja. To da misliti in država mogoče pravilno presoja, če razmišlja o odkupu zemljišča od fidejkomisov in prepustitvi brezposelnim, ki naj bi se naselili na tej zemlji in si postavili svoje hišice. S tem bi se nekoliko omilila brezposelnost. Nazadnje pa je ta zadeva finančno vprašanje. — Dne 21. t. m. je v nekem gospodarskem posloju v Sovčah pri Podkloštru izbruhnil ogenj, ki se je naglo razširil. Pogorela so 4 stanovanjska in 3 gospodarska poslopja z vso krmo in orodjem. — Zadnjič smo pisali o smrti Olinovca v Kočuh. Zadnji čas je bila predana sodnji tudi žena umorjenega, ki je bila menda dogovorjena z morilecem. Počakajmo na izid preiskave in sodniške obravnave. — Sejmi v maju: 2. Železna Kapla, 4. Podklošter in Labud, 9. Grebinj, 17.

Šmohor, 18. Beljak, 23. Celovec, Šmihel pri Pliberku.

Obirsko. (Nadloga.) Visoko smo pod Obirjem in malo se sliši o nas. Misliti bi se moglo, da nam zato prav dobro gre. Lani smo slabo pridelali in nam že zdaj vsega manjka, ne manjka pa obiskovalcev naših domov. Skozi našo vas vodi pot iz Železna Kaple v Sele in Borovlje in po tej poti se izprehajajo močni in mladi ljudje, ki pa nimajo smisla za delo. Pravijo, da za jesti itak dobijo, samo denarja jim nekoliko manjka. Za delom ne prašujejo, pač pa po tem, če bo kaj mesa, denarja in pijače. Če nimaš mesa in mu postaviš na mizo belega kruha in mleka, se ga ne dotakne. Tako predrzni so ti ljudje, da se jih boji vsak. So prava nadloga. Kaj bi bilo, če bi se tako uredilo, da bi moral ostati vsak v svoji pristojni občini, ki bi mu oskrbela vsaj nekaj dela, da ne bi postali vsi delomržneži. Prej so služili vsi pri gospodi, sedaj pa ne hodijo h gospodi, da bi ji rekli, da so oni krivi, da nimajo dela in da je sedaj njih dolžnost, da jih redijo, ampak vse gre sedaj na kmete in hoče dobro jesti, a nič delati. Poleg tega pa širijo komunistične nauke. Menda izčrpani kmet vendar ni samo za to tu, da bo podpiral lenuhe. Če se položaj ne izpremeni in če se bo rubilo v enaki meri naprej, se bo uresničilo: Kmet boš vole prodal, boš pa z mački oral!

NAŠA PROSVETA

Nazaj k Očetu!

Polni uporniške misli smo zopet in zopet in hoče se nam neke namišljene svobode in prostosti. Medtem ko živi okoli nas vsa ta veličastna celotna narava v solncu in zvezdi in zemlji in živali in roži svoje tiho in vdano življenje iz tisočletja v tisočletje, trgamo mi v tridesetletju in letu in dnevu in uri vedno zopet svojo življensko vez, padamo in vstajamo, kričimo po prostosti in jokamo, če jo dosežemo. Li ne leže v trenutkih, ko se namišljamo v svojih revnih mislih proste in svobodne, v naša srca dušiča mora in nas stori tako osamele in zapuščene. In v tej osamelosti in zapuščeni hočemo biti zopet samo otroci, prepuščeni ljubezni in skrbi starejšega in modrejšega, in v naših otroških srcih se poraja želja: Nazaj k Očetu, nazaj v njegovo varstvo in ljubezen!

Po njegovi dobroti je postalo človeštvo že po onem velikem padcu v odrešeniškem aktu zopet ena sama nova, velika država. In v to veliko, novo državo je včlenjena naša slovenska domovina, mali košček naše koroške dežele, naša dolina, naša občina, naša župnija, naša vas in naš dom; sami člani, deli univerzalne Njegove države na zemlji. Naš slovenski narod, naši narodni delci, sosedi, sorodniki, naše družine in v teh mi sami smo včlenjeni kot živi udje občanstva narodov na zemlji.

Nebo in zemlja pa tvorita z vsem svojim bitjem in življenjem neizmerno, velikansko božje-človeško telo in le tisti je živ ud tega telesa, kdor živi v njem s polno, zdravo dušo in čigar srce bije z božjim srcem tega mističnega, univerzalnega telesa. In koder ne kroži njegova životvorna kri, tam je mrtvilo, zapuščeni in nered.

Prvi in univerzalni zakon pristnega in resničnega življenja se torej glasi: Postani in bodi še ti živ ud tega velikanskega božje-človeškega telesa; njegova kri bo prinašala še tebi vedno novega življenja, njegova duša bo oživljala tudi tvojo! In s teboj vred bo zaživela kot živ člen še tvoja družina, tvoje sorodstvo, tvoja župnija, tvoja dolina in tvoj narod in bo črpala vedno novih sil in moči za svoje in tvoje življenje.

Št. Vid v Podjuni. (Občni zbor.) Svoj letošnji redni občni zbor ima naše izobr. društvo „Danica“ v nedeljo 1. maja po sv. maši v društveni sobi. Sodeluje pevski zbor. Poleg običajnega sporeda je tudi predavanje.

RAZNE VESTI

Po svetu. Naš trgovinski primanjkljaj se je v marcu kljub deviznim odredbam zvišal za 5 milijonov S. — Zadnji četrtek pred volitvami je prišlo do spapadov med narodnimi socialisti in socialdemokrati v Liesingu, Judenburgu, St. Pöltnu, Kremsu in Dunaju. En delavec je mrtev, na desetine pa je ranjenih. Takšnega volilnega boja nismo navajeni ter ga moramo odločno odkloniti. — Na Dunaju je 21. t. m. umrl kardinal dr. Friderik Piffel. — **Jugoslavija:** V Beogradu so prišli na sled veliki poneverbi pri Zvezi nabavljalnih zadržug državnih nameščencev. Blagajnik in šef knjigovodstva sta poneverila 800.000 Din. združnega denarja. — Iz Jugoslavije poročajo o velikanskih poplavah. Sava in druge reke so prestopile bregove in poplavile na tisoče in tisoče hektarjev najrodovitnejše zemlje. Pred letni novo zgrajeni nasipi so se podrli. Beograjski kolodvor in vse hiše ob Savi so bile pod vodo. Ceni se, da je poplavljenih 200.000 h oralov posejanega polja, porušeni več sto kmečkih domov, železniške proge in novo zgrajene ceste. Dunav je dosegel okrog 30 km širine. Poplava bo vplivala tudi na državni proračun. — **Češkoslovaška:** V severozapadnih čeških premogovnikih je prišlo do velikih spopadov med delavci in policijo. Zaznamovati je nekaj mrtvih in veliko ranjenih. — Češkoslovaška ima 15 milijonov prebivalcev. — **Nemčija:** Ko bi se imel predsednik nemške Narodne banke odpeljati v Ženevo, je bil izvršen nad njim revolverski atentat. Atentatorji so bili aretirani. — Nemška vlada je razpustila vse narodnosocialistične bojne organizacije. Hitler je zagrozil. Na drugi strani pa se zopet sliši, da je razpusta vesel, ker so mu te organizacije že zrasle preko glave in so stavile vedno višje denarne zahteve. — **Rusija:** V tovarni municije v Kazanu je prišlo do strašne eksplozije. Med transportom večje količine bomb, napoljenih s strupenimi plini, je prišlo iz neznanega vzroka do eksplozije. Razen delavcev, ki so bili od eksplozije na mestu ubiti, je umrlo 12 delavcev od zastrupljenja s plinom, ki je zajel v par minutah ves tovarniški kompleks, 50 drugih delavcev pa se bori s smrtjo. Lažje zastrupljenih je bilo več 100 delavcev, vendar pa upajo, da jim bodo rešili življenje. — Rusi so sestavili za sovjetske državljane kitajske narodnosti latinsko abecedo, ki sestoji iz 28 pisemenk. — **Amerika:** Iz Argentine in Čile prihajajo vesti o silnem pepelnatem dežju iz ognjenikov. Pepel je pokril mestoma zemljo do 80 cm visoko. Ta pojav primerjajo s katastrofo Pompejev, kjer je tudi dva dni poprej Vezuv bruhal pepel. In res je nato začelo bruhati osem ognjenikov. Nekaj mest je popolnoma uničenih. Ves promet s temi kraji je prekinjen. Prah in pepel je padal v okrožju 1300 km. Številne naselbine v bližnji okolici ognjenikov so popolnoma uničene. V okrožju 500 km je nasičen zrak z žvepleno paro, tako da je mnogo ljudi umrlo vsled zastrupljenja. Poginilo je tudi mnogo živine. Večji del letošnje žetve v Argentini je uničen. — Predsednik Hoover je predlagal, da se mu vsled štednje za dobo enega leta zniža plača od 75.000 dolarjev na 1 dolar mesečno. — V Ameriki so zgradili ogromno letalo. Krila merijo 35 m in trup 27 m. Letalo lahko nosi 6 ton teže in je moderno opremljeno ter sprejme lahko 53 potnikov. — Ostale države: Madžarska je zopet znižala uradniške plače. — V Jupillu v Belgiji blizu mesta Liege so prerezali cerkev na dvoje v svrhu njenega podaljšanja. Odrezani del so s hidravličnimi dvigalnicami odrinili za 8 m in bodo vmesni prostor zvezali z novim zidovjem. — Dne 14. aprila 1912 zvečer je zadel potniški parnik „Titanic“ na Atlantskem oceanu na poti v Ameriko na ledeno goro, ki je plavala po morju. Okoli 2000 potnikov je bilo na ladji, od katerih je 1632 utonilo. — V Mandžuriji so se pričeli novi boji med četami generala Ma in Japonci.

Zaenkrat desetkratni morilec. V Linzu so zaprli morilca Leitgeba, ki ima na vesti dokazanih 10 umorov. Menda bo to edinstven slučaj v avstrijski kriminalni zgodovini. Svoje žrtve je navadno tudi oropal, a se svojih dejanj ne kesa, ampak pravi, da je izvršil umore vsled spolnega nagona. Dejanja priznava in

je preiskava nepobitno dokazalo 10 roparskih umorov, druge umore pa bo mogoče še priznal. Svojo življensko pot je začel s tatvinami, ropi in begom od vojakov. Zato je v sodnijskih zaporih znana prikazen. Prvi njegov umor datira iz leta 1911 in je bila žrtev 40 letna žena. To ženo je zadavil in obesil s konopcem na okenski križ. Druga žrtev je bila žena mizarja, pri kateri je bil v oskrbi. Tretja žrtev je bila

delavčeva žena, četrta neka babica, peta 81 letna žena nekega kramarja, šesta žena železničarja, sedma žena stavbenika, osma žena posestnika in še dve drugi ženi. Pri nekaterih je sled zabrisal s tem, da jih je sežgal. Žene so imele z njim navadno ljubavno razmerje. Sodnijska preiskava traja dalje in mogoče pride še par umorov na dan. Takšen človek pač spada na vislice.

Zahvala.

Ob prebridki izgubi dobrega našega očeta, gospoda

Mihaela Vilč-a,
p. d. Žvižgovca na Brnci,

se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in molili za njegov dušni mir. Posebej bodi izrečena zahvala domačemu č. g. župniku kakor tudi domačemu pevskeemu zboru in požarni brambi.

Na Brnci, dne 27. marca 1932. 66

Žalujoči zaostali.

Proda se dobro ohranjen **bencinski motor** s 4 PS, **dinamo** 3 PS za istomerni tok z vso pritlikino za napeljavo lastne elektrike. Naslov v upravnistvu lista. 68

VABILO.

izobraževalno društvo „TRTA“ v Žitari vasi
uprizori

v nedeljo, dne 8. maja 1932 popoldne v društveni dvorani igro

Miklova Zala

Na binkoštni ponedeljek

se igra ponovi ter se bo isti dan obenem praznovala

25-letnica

obstoja društva. Na sporedu bodo govori in petje.

Člani imajo pri drugi uprizoritvi prost vstop.

K številni udeležbi prijazno vabi vse okoličane
ODBOR.

70

VABILO

na igro

Miklova Zala

ki jo uprizori izobraževalno društvo „ZVEZDA“

v četrtek 5. maja
in v nedeljo 8. maja 1932 ob pol 3. uri pop.
v Domu sv. Jožefa v Hodišah.

Sodeluje pevski zbor.

Mnogoštevilno udeležbo pričakuje
ODBOR.

67

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Najboljše originalne Diabolo

Posnemalnice
Ročne mlekarne
Pinje

Brzoparilnice
Pralne kotle

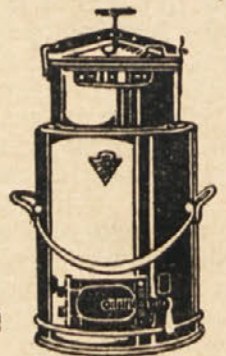
Stroje za šivanje

Sode za gnojnico

Sešalke za gnojnico

Štedilnike

Mline in stiskalnice
za sadje

Kupite samo pri:

Diabolo-Separator, Wien XII., Wienerbergstr. 31

ZAHTEVAJTE CENIKE IN PROSPEKTE!

Diabolo zastopniki povsod

58